

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > אלול 016 אדם שפל או גדול תשעב >

אלול 016 אדם שפל או גדול תשעב

חלק מהשיעור

אם אדם רוצה לבדוק את עצמו איך באמת הוא תופס את עצמו, הוא צריך לנסות ולהתבונן מה המחשבה הראשונה שהוא מסתכל על עצמו, האם הסתכלות חיובית או שלילית. אם הוא מתסכל על עצמו הסתכלות חיובית מחמת הפנימיות של עצמו, הרי שהוא התחבר לשורש היצירה שמתגלה בראש השנה, אבל אם הוא מסתכל על עצמו בראש השנה רק על יום הדין, על הפחד מהמעשים שעשה שהקב"ה ידון אותו, אז הוא עוסק רק בחיצוניות של הנפש של עצמו ששם יש טוב ורע.

רבתינו אומרים שבר"ה לא מזכירים שום חטא ועון, יתר על כן מבואר בדברי רבותינו שלא רק לא להזכיר בפה עון, אלא גם לא לחשוב במחשבה שום דבר עון וחטא שעשה. מהו העומק של דברי רבותינו, כאשר האדם חושב על החסרונות והעבירות שעשה, ועושה עליהם אפילו תשובה, אבל הוא מדבק את עצמו במקום החיצוני של הנפש ששם לא הכל טהור וזך ונקי. בראש השנה עיקר העבודה לדבק את עצמו כפי שהיה בראשית היצירה קודם החטא, ומכח כך להאיר בעצמו את ההארה מאדם הראשון שלא היה בו חטא. להבין ברור, זה לא רק היכ"ת להסיח את הדעת מהחטא, זה להיכנס לעמוק פנימי עמוק בנפש ששם אין חטא.

שתוקעים בשופר בר"ה השופר מכח התקיעה והשמיעה שהאדם שומע קול שופר, זה צריך להכניס אותו למקום יותר פנימי. יש הבחנה שהשופר בבחינת שפרו מעשיכם אז הוא מזכיר את המקום החיצוני, ויש הבחנה שהשופר כמו שאומרים רבותינו, ר' סעדיה גאון, מזכיר את השופר של מעמד הר סיני, ששם נאמר פסקה זהומתם, שלא היה חטא במתן תורה. אם השופר מזכיר לאדם רק שפרו מעשיכם אז הוא נמצא בר"ה במקום של חיצוניות הנפש של טוב ורע, עבירה ומצוה, אבל אם השופר מזכיר לו את מעמד הר סיני שזה מעין אדה"ר קודם החטא, פסקה זהומתם, אז השופר מכניס אותו למקום הפנימי בנפש ששם אין חטא.

יש שופר בעומק של אלול ויש שופר של ראש השנה. שופר של אלול זה בכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, זה לעורר את האדם לבכי, שפרו מעשיכם, קול יבבה, קול בכי, לתקן את המעשים. אבל שופר של ר"ה בעומק הוא צריך להכניס את האדם למקום הפנימי של מעין מתן תורה ששם אין חטא ועון. זהו ראש השנה, הראש של השנה, הראש של השנה מתחיל בכל שנה ממקום שאין שם חטא. האדם צריך לגלות בנפש שלו את המדרגה של ראש השנה, שהראשית וההתחלה של נפשו בכל פעם ופעם מהיכן תתחיל, ממקום שאין בו חטא.

שאנו אומרים שנהיה לראש ולא לזנב, שלא נתחיל מהסוף שהוא חטא אלא נתחיל מההתחלה שהוא מקום שאין שם חטא. מי שקולט את הדברים בשכל ולאחר מכן בלב, הדברים הללו יכולים להפוך לו את החיים מרישא ועד גמירא. המקום הפנימי שממנו יש את הפתגם שאומר העולם שאם תחשוב טוב אז יהיה טוב, מאיפה השורש שלו, שאני חושב מהמקום הפנימי בנפש ששם אין רע. ראש השנה מאיר לנו את האור הזה, ובידינו לקנות אותו כקנין של קבע בנפש, לחיות באותו מקום פנימי.

אדם שבשנה הקודמת וקודם לכן ניסה ונפל, ניסה ונפל, אל לו להתייאש בשום פנים ואופן, אחת מן הסיבות מדוע לא להתייאש לפי מה שנתבאר עד השתא, אם הוא ישנה את סדר נפשו, שהוא לא מתחיל כל דבר מהמקום של החיצוניות שמעורב טו"ר, אלא מתחיל בכל דבר מהמקום הנקי, הוא יכול להצליח במלחמות בס"ד לעתיד.

ירושלים כמ"ש הגמ' לא לן אדם ובידו חטא, כלומר שבכל בוקר ובוקר חדשים לבקרים, זה היה חידוש גמור של אדם שקם בלא חטא.

ננסה להסביר את הדברים שדיברנו עד השתא באופן של למעשה. יש את המקום הפנימי בנפש כמו שנתבאר ששם הכל נקי זך וטהור, ויש את המקום החיצוני בנפש ששם הכל מעורב טו"ר, איך אנו מתחברים לאותו מקום פנימי בנפש שכולו זך וטהור. הרי המקום הפנימי הזה גנוז, נעלם, נסתר, הוא נמצא במעמקי הנפש, אבל לא עומד כגלוי שבקל אפשר להתחבר אליו. בודאי שהדרך היסודית היא שהאדם מטהר ומזכך את נפשו ואז הוא מגיע למקום הפנימי ומשם הוא מתחיל את כל החיים מהמקום הפנימי שכולו זך וטהור. אבל ננסה לתת עצה שמבוארת בדברי רבותינו שגם למי שלא טיהר את כל לבבו הוא יכול לגעת בחיים הפנימיים.

העצה הזו כתובה בדברי רבותינו להדיא, ונסביר אותה לפי מה שנתבאר השתא. להתחיל כל יום בנפש ממקום של התחלה חדשה, לא רק בבוקר, אלא אפשר גם הרבה פעמים במשך היום, להתחיל כל פעם כאילו הכל מתחיל עכשיו מהתחלה. מה העומק של העצה להתחיל כל פעם בהתחלות חדשות, כאשר אני מתחיל התחלה חדשה ההתחלה היא תמיד נקייה, אם אני ממשיך את מה שהיה קודם לכן, מה שהיה קודם לכן כבר מעורב טו"ר, כבר נתלכך, אז ההמשך איננו טהור. אם האדם מרגיל את עצמו להתחיל בכל יום ויום, והרבה פעמים במשך אותו היום עצמו התחלות חדשות, לא מדובר על התחלות חדשות בחיצוניות, אלא התחלה חדשה בנפש שהאדם מחליט כאילו עכשיו נולדתי מהתחלה, ולא רק כאילו אני נולדתי עכשיו מהתחלה, אלא כביכול היום זה היום הראשון בבריאת העולם. על ראש השנה נאמר זה היום תחילת מעשיך זיכרון ליום ראשון, זה היום תחילת מעשיך מצד התאריך א' בתשרי, אבל זה זיכרון לא' בתשרי שהיה בראשית בריאת העולם, מה כוונת הדבר זיכרון לראשית בריאת העולם, שאני יכול להמשיך בכל שנה ושנה כאילו זו השנה הראשונה בעולם.

בעומק צריך להבין שהכח הזה מתגלה בראש השנה, אבל מראש השנה אנו צריכים להמשיך את אותו כח לכל השנה כולה. להמשיך את אותו כח בנפש לכל יום ויום, שיאמר בנפש זה היום תחילת מעשיך. שהאדם מתחיל בכל יום התחלה חדשה, לא רק התחלה חדשה פרטית של הנפש שלו, אלא כביכול זה התחלה של כל העולם כולו, זה לא דימונות! הרי יבא האדם ויאמר אין לך בעל דימיון יותר גדול שלאחר 5772 שנה הוא מצייר בדעתו שהיום נברא היום, אז מדוע בעומק זה לא דימיון, כי הכח הפנימי של הטהרה והקדושה שהיה מונח ביום ראשון עדיין קיים, הוא רק נעלם, ושאינו קובע בדעתי שזה התחלה חדשה, אני מצרף את עצמי באמת להתחלה הראשונה, אז האדם זוכה לעומק של טהרה.

אם האדם ישתמש בעצה זו למעשה, לא באופן של מהשפה ולחוץ, ולא באופן של דימונות, אלא באופן שהוא מבין את העומק של המשמעות של הדברים, שבמעמקי הדבר אותו אור ראשון של ראש השנה שהיה העולם נקי עדיין קיים, ובכחי לצרף את עצמי כל יום לאותה התחלה חדשה של זה היום תחילת מעשיך, הרי שבכל יום הוא יכול לצרף את עצמו למקום הפנימי שכולו טהור, כולו זך, כולו קדוש.

אם האדם ע"י המחשבה הזו יגע מכח מחשבה זו ברובדים הפנימיים של הלב, הוא קובע בדעתו להתחיל התחלה חדשה ממעמקי לבבו, והוא מכיר את האמת שבפנימיות לבבו יש מקום נקי וטהור כמו שהיה בהתחלה הראשונה, אז בכח עצמו לחבר את עצמו בכל יום באמת למקום הפנימי שהכל טהור זך ונקי. ואז כאשר הוא חי את חייו ונפגש עם כל בני עלמא ועם כל המקרים שקורים, הוא נפגש עם הכל מהמקום הטהור הנקי והקדוש של הנפש של עצמו.

בודאי שגם שם יש ניסיונות כמו שהיה ניסיון לאדה"ר שאכל מעץ הדעת, אבל זה פנים אחרות לגמרי של חיים. אם אנחנו מחפשים עצה מעשית ממה בפועל לשנה הבאה עלינו לטובה, מה שדיברנו השתא מי שיקח את הדברים מצד הצורה הפנימית שלהם ולא ישתמש רק כעצה מעשית בלבד, אלא עצה פנימית שניתנת למעשה בפועל, לקבוע בכל יום התחלה חדשה, בכל רגע ורגע שמרגיש טמטום הלב, או טמטום של דעת, או התעוררות של מדה רעה, או כל נקודה שאיננה נקיה בנפשו, הוא קובע עוד פעם בדעתו שהוא מתחיל התחלה חדשה, המחשבה שהאדם יחשוב 10 פעמים, 100 פעמים, 1000 פעמים, 10,000 פעם, ויתר על כן, היא מטהרת את האדם, דוגמת מקווה גמור.

מי שינסה את העצה למעשה ממעמקי לבבו, הוא ירגיש כמה טהרה וקדושה נשפעת על נפשו, הוא ירגיש שהוא מקבל תעצומות נפש חזקים מאד להתמודד עם כל מקרי החיים. השתדלנו להעמיד את הדברים בקצרה, אני מקווה שהבינו את הדברים מהמקום הפנימי שלהם, וכל אחד יזכה לקיימם הלכה למעשה בפועל ממש.

שאלות ותשובות:

ת. גר שנתגייר כקטן שנולד, אתה מסוגל לצייר בדעתך שכביכול היום נתברר שאמא שלך לא הייתה יהודיה, ואתה צריך היום לטבול, אנו ניתן דוגמא לחדד כי הוא שאל, אם היה מתברר לאדם שאמא לו לא הייתה יהודיה והוא צריך היום להתגייר, היה

עושה זאת בשמחה, אז היה כקטן שנולד, האם אתה מסוגל לצייר לעצמך כל יום כאילו היום אתה הופך להיות ישראל. זו רק דוגמא כדי להמחיש את הדבר כדי לקרב אותו למעשה, אבל זה תלוי בתוקף של דעת שהאדם מתחיל התחלה חדשה גמורה ממש.

ש. איך הרב מציע שנעשה חשבון הנפש. הרב: זו שאלה מאד כללית, על כל חשבון הנפש בכל החיים כולם, או על משהו פרטי. השואל: כללי.

ת. יש חשבון הנפש כללי שהאדם צריך לעשות חשבון הנפש אם הוא עובר עבירות או מקיים מצוות לפי מה שיודע, הוא לוקח את סדר יומו מה הוא יודע שעושה על פי דין, ומה רח"ל הוא יודע שהוא לא עושה, מה שהוא יודע איך לתקן שיתקן בעצמו, ומה שצריך לברר אצל חכם שישאל מה לעשות. זה החלק ששייך לדין. החלק השני זה מה שאדם צריך לברר לעצמו מה הדברים החשובים לו באמת בחיים, והאם החיים שלו באמת תואמים את אותם דברים שחשובים לו בחיים. זה באופן כללי.

ש. אם אדם כל הזמן חי עם התחלה חדשה, ומסתכלים רק על צד הטוב, אז איך אדם עושה חשבון הנפש ונכנס לחלק מעורב טו"ר.

ת. שדובר זה לא רק לחיות רק בחלק הטוב, אלא לחיות ששורש הנפש היא טובה, ודאי שהוא חייב להגיע בהתפשטות כמו שהוזכר במעיין שבסוף יש מניעות, אבל אני מסתכל שהמניעות בשורש או בענפים, אם אני מסתכל שהמניעות בשורש אז עצרתי את נביעת הנפש, שאני מסתכל שהמניעות בענפים אז את הנביעה של הנפש השארתי פתוחה, עכשיו בענפים צריך להתמודד עם נקודת הרע. אבל שדובר לא לחשוב על כלל על הרע, דובר על ראש השנה, לא על כלל כל השנה כולה שאמרו רבותינו, כי ר"ה זה נמצא בראש ולא בענפים, ודאי שבמשך השנה הוא חושב על הענפים, אבל כל הזמן הוא חי את הראש שעליו לא חל שום מעכב, רק בענפים. הטו"ר הם בענפים ולא בשורש, לא בראש השנה ולא בראש הנפש, הם בענפים של הנפש. השואל: בגלל שהוא צלם אלקים כמו שהרב הסביר. הרב: נכון, אז הוא חי את הצלם אלקים, ובראש מתגלה רק הצלם אלקים, ובענפים מתגלה החסרונות.

ש. אזי איך מסביר את הפסוק בתהילים שדוד המלך אמר אנכי תולעת ולא איש, לכאוף הוא היה חל בנקודה של שפלות לגמרי שלא רק שהוא כלום אלא שהוא מלא בביזיון.

ת. אינני רוצה לדבר על דוד המלך עצמו, נדבר מה שנוגע אלינו, אני מסכים, רק דוד זה דוד, מה שנוגע אלינו, יש את עצם הגדלות אדם שצריכה להיות עצמיות הנפש של האדם, יש את השפלות של האדם שהוא מבין שזה לא נוגע בעצמיות שלו אלא רק בענפים, רק מחמת שהענפים מכערים את הדבר הוא יכול להבין שהדבר עצמו מסתיר את האור שצריך להתגלות, אבל עדיין זה לא מפקיע את עצם הנקודה הפנימית, אנכי תולעת ולא איש, אז שאנכי תולעת ולא איש וכי אין צלם אלקים, מהו פשוטו של מקרא, הרי זה משל, שהרי הוא איש, אז מה זה תולעת ולא איש, שזה מסתיר את המדרגה של האיש, אבל לא שהוא בעצם לא איש. יש מי שיקרא את הפסוק נפילתי ממדרגת איש לתולעת ואני כבר לא איש, ח"ו, התולעת מסתירה את האיש שבי, אבל נשארתי איש או לא. תשובה לשואל: גם בלי עזר אלקים אני עדיין איש, רק האיש נעלם ממני ונגלה אצלי התועלת, אבל מה אני, נראה שאני בבחינת תועלת, אבל גם בזמן הנפילה איש ולא תולעת, אם בזמן הנפילה אני יחשוב שאני תועלת, אז אין לי תקומה. שאני מבין שגם בזמן הנפילה אני איש, רק היתה כאלמנה, זה מסתיר את האיש, אני נראה כמו תועלת, משם יש תקומה, אבל בעצם גם שם הוא איש ולא תולעת.

ש. אדם פרא יולד, אדם עצמו בלי עזר אלקים לכאוף הוא במצב של תהו ובהו, רק אם יש לו עזר אלקים רק אז יש לו את כל המעלות הללו, אבל מבחינת עצמו הוא פרא יולד.

ת. אדם פרא יולד, זה מה שנאמר שיצר לב האדם רע מנעוריו, הגדרת הדבר מצד שהכח הזה מסתיר את מי שהוא, עזר אלקים כל מה שהוא עושה הוא מגלה לו מי שהוא, הוא לא מגלה מה שהוא לא היה קודם, רק מה שהיה קודם היה נעלם והוא מגלה לו עכשיו מי שהוא. משל לאדם שאבדה לו אבידה ועכשיו מחזירים לו את אבידתו, וכי הביאו לו חפץ חדש, לא, זה שלו, וגם כשזה נאבד זה שלו, רק שזה לא ברשותו. שהקב"ה עוזר לאדם מה הוא עוזר לו, לגלות את מי שהוא, שהוא גם קודם לכן, רק שזה נסתר ונעלם.

• [אלול](#) 1]

Links

[1] <https://bilvavi.net/ellul>